

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 9So/8/2017
Identifikačné číslo spisu: 7014200679
Dátum vydania rozhodnutia: 30.01.2019
Meno a priezvisko: Mgr. Viliam Pohančeník
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2019:7014200679.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Mgr. Viliama Pohančeníka a členiek senátu JUDr. Judity Kokolevskej a JUDr. Viery Nevedelovej, v právnej veci navrhovateľa: R. M., nar. XX.XX.XXXX, v.I. XX, V., zastúpený: JUDr. Róbert Selvek, advokát, Boženy Němcovej 30, Košice, proti odporkyni: Sociálna poisťovňa, ústredie, Ul. 29. augusta 8, Bratislava, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia odporkyne č. XXX XXX XXXX X zo dňa 02.05.2014 o invalidnom dôchodku, o odvolaní navrhovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach č. k. 8Sd/39/2014-127 zo dňa 04.10.2016, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Košiciach č. k. 8Sd/39/2014-127 zo dňa 04. októbra 2016 p o t v r d z u j e .

Navrhovateľovi právo na náhradu trov odvolacieho konania n e p r i z n á v a .

Odôvodnenie

Krajský súd v Košiciach rozsudkom č. k. 8Sd/39/2014-127 zo dňa 04.10.2016 potvrdil rozhodnutie odporkyne č. XXX XXX XXXX X zo dňa 02.05.2014 (ďalej aj len „napadnuté rozhodnutie odporkyne“), ktorým odporkyňa podľa § 70 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej aj len „zákon č. 461/2003 Z. z.“) zamietla žiadosť navrhovateľa o invalidný dôchodok z dôvodu, že ku dňu vzniku invalidity, t. j. 18.07.2013 získal 2 roky a 136 dní obdobia dôchodkového poistenia, čím nespĺnil podmienku potrebného počtu rokov obdobia dôchodkového poistenia na vznik nároku na invalidný dôchodok. Účastníkom nepriznal náhradu trov konania.

V odôvodnení rozsudku krajský súd k tvrdeniu navrhovateľa, že jeho zdravotný stav z rokov 2001 a 2002 bol natoľko vážny, že spĺňal podmienku invalidizácie, uviedol, že odborné lekárske nálezy z rokov 2001 a 2002 (ortopedický (zo dňa 06.02.2001, 23.04.2001 a 25.03.2002), endokrinologický (z februára 2001 a zo dňa 19.09.2002) a nefrologický (zo dňa 18.09.2002)) nedokumentujú také funkčné postihnutie, ktoré by bolo dôvodom jeho invalidizácie. To znamená, že dané lekárske nálezy nie sú postačujúce na to, aby mohol byť uznaný za invalidného. V období rokov 2001 a 2002 navrhovateľ nespĺňal podmienku pre uznanie za invalidného aj s poukazom na tvrdenia znalca, ktorý ohľadom nálezov

z rokov 2001 a 2002 uviedol, že sú zaznamenané určité deformity chrbtice, ktoré však nie sú jednoznačne zhodnotené, aj keď už vtedy boli prítomné následky neskôr stanoveného ochorenia Bechterevovej choroby a podľa klinického nálezu by mohlo ísť o IV. štádium ochorenia, ktoré je posudzované postihnutím na úrovni 40 %, avšak ani daná skutočnosť nie je kompletne zdokumentovaná. Možno len predpokladať, že rozsah postihnutia, ktorý obmedzuje pracovnú schopnosť do miery invalidity na úrovni 70 %, je prítomný minimálne 3 až 5 rokov. Túto skutočnosť možno dať do súvislosti aj s ťažkosťami udávanými navrhovateľom v záznamoch zo dňa 17.06.2013, v ktorých v jednom uviedol, že ťažkosti v krčnej oblasti trvajú cca 3 roky a v druhom asi 6 až 7 rokov, čo znamená vznik postihnutia ťažkého stupňa, ktorého rozsah je podľa kapitoly XV, oddiel E, položka 7, písmeno c/ prílohy č. 4 k zákonu č. 461/2003 Z. z. - zníženie schopnosti o 60 až 80 % (stuhnutie viacerých oblastí chrbtice). Znalec takisto doplnil, že k postupnému obmedzeniu pohyblivosti chrbtice a kĺbov mohlo dochádzať už dlhší čas pred týmto obdobím a preto čiastočné obmedzenie, ktoré by mohlo spĺňať kritériá na čiastočný invalidný dôchodok, respektíve podľa kapitoly XV, oddiel E, položka 5, písmeno b/ prílohy č. 4 k zákonu č. 461/2003 Z. z. zníženie schopnosti o 40 až 50 %, t. j. postihnutie stredného stupňa, mohlo byť prítomné viac rokov pred týmto obdobím, minimálne 5 až 7 rokov, pričom ak by bolo náležite zdokumentované, tak pravdepodobne už v rokoch 2001 až 2002. Podľa názoru znalca nie je možné stanovenie presného obdobia, kedy bola miera obmedzenia už taká zásadná, aby umožňovala takéto zhodnotenie. Krajský súd s poukazom na závery posudkových lekárov ako aj znalca zdôraznil, že lekárske nálezy z rokov 2001 a 2002 nie sú dôvodom zmeny dátumu vzniku invalidity, resp. priznania invalidity. K tvrdeniu navrhovateľa, že jeho zdravotný stav bol vážny už v čase odkladu jeho vojenskej služby, čo vyplýva z rozhodnutia OVS Košice II (vojenskej správy) zo dňa 14.05.2001, že už vtedy mal objektívne ťažkosti, pre ktoré nebol povolaný na vojenskú službu, krajský súd uviedol, že v tomto rozhodnutí je v zmysle záverov posudkových lekárov síce uvedený odklad vykonania základnej vojenskej služby o 12 mesiacov, avšak posudkovo je tento nález nevýznamný. Z posudkového hľadiska nie je dôležitý ani tak výsledok vyšetrenia, ako zdôvodnenie odbornými lekáorskými nálezi. Krajský súd dal tiež do pozornosti znalcom uvádzané skutočnosti majúce vplyv na posúdenie otázky vzniku invalidity, že k vzniku stavu, ktorý je posudzovaný ako vznik fyzických obmedzení, ktoré vedú k stanoveniu invalidity, nie je podstatný vznik ochorenia samotného, ale následkov, ktoré ochorenie ako také spôsobí. Podstatné je obmedzenie pohyblivosti chrbtice, kĺbov, schopnosti chôdze, fyzickej aktivity a vzhľadom na to je možné objektívne posúdiť stav iba na základe zdravotných záznamov, ktoré sú k dispozícii u navrhovateľa z obdobia rokov 2001 a 2002 a potom až z roku 2013, kedy je u neho objektívne dokumentovaný stav, ktorý ho invalidizoval. Teda medzi rokmi 2002 a 2013 vznikli také fyzické obmedzenia, ktoré viedli k invalidite, avšak žiadne zdravotné záznamy z tohto obdobia nie sú k dispozícii, preto možno priebeh ochorenia iba predpokladať a nie je možné ho presne hodnotiť. Z tohto dôvodu nie je možné presne a objektívne posúdiť rýchlosť priebehu ochorenia a dosiahnutia fyzických obmedzení. Absenciu lekárskeho nálezu z obdobia medzi rokmi 2002 až 2013, kedy je nepochybné, že sa u navrhovateľa začali prejavovať prvé príznaky Bechterevovej choroby, pričom vzhľadom na jeho ľahostajnosť o svoj zdravotný stav tieto nie sú k dispozícii, nie je možné určiť, kedy sa u neho choroba dostala do štádia, kedy jeho miera poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť v porovnaní so zdravou fyzickou osobou dosiahla viac ako 40 %, t. j. kedy by navrhovateľ splnil medicínsku podmienku pre vznik nároku na invalidný dôchodok. Rovnako nie je možné presne určiť, kedy sa vývoj jeho choroby dostal do štádia, kedy jeho miera poklesu dosiahla viac ako 70 % pred dňom priznania invalidity zo strany posudkových lekárov, t. j. pred 18.07.2013. Dané nie je možné objektívne stanoviť z dôvodu absencie lekárskeho nálezu z obdobia rokov 2002 až 2013, čo možno v plnom rozsahu prirátavať na vrub navrhovateľa. Tento napriek určitým zdravotným problémom absolvoval ďalšie lekárske vyšetrenia až v roku 2013. Aj zo znaleckého posudku vyplýva, že stanovenie dátumu invalidity u navrhovateľa pred týmto dátumom by bolo čisto hypotetické, nevychádzajúce z objektívnych lekárskeho nálezu, nakoľko tieto nie sú k dispozícii od roku 2002 až do roku 2013. Navyše, odborné lekárske nálezy z rokov 2001 a 2002 nedokumentujú u neho také funkčné postihnutie, ktoré by bolo dôvodom jeho invalidizácie a tieto nálezy nie sú postačujúce na to, aby mohol byť uznaný za invalidného. Krajský súd dospel k záveru, že navrhovateľ vzhľadom na absenciu lekárskeho nálezu medzi rokmi 2002 až 2013 (pozn. súdu: krajský súd nesprávne uviedol rok 2003) neunesol dôkazné bremeno spočívajúce v tom, aby mohol byť v jeho prípade zmenený dátum vzniku invalidity (18.07.2013) a mal za to, že tento dátum bol stanovený správne. Navrhovateľ síce splnil prvú zákonnú podmienku nároku na invalidný dôchodok, teda

preukázal, že jeho zdravotný stav je zhoršený na mieru invalidity, ale nesplnil ďalšiu zákonnú podmienku, a to podmienku získania potrebného počtu rokov dôchodkového poistenia, ktorá v prípade navrhovateľa predstavuje 5 rokov (§ 72 ods. 1 písm. d/ zákona č. 461/2003 Z. z.), keďže k dátumu vzniku invalidity, t. j. k 18.07.2013 dosiahol vek 30 rokov, kedy získal 866 dní (2 roky a 136 dní) dôchodkového poistenia.

Proti rozsudku krajského súdu podal navrhovateľ v zákonnej lehote odvolanie navrhujúc, aby odvolací súd zmenil rozsudok krajského súdu tak, že zruší napadnuté rozhodnutie odporkyne a vec jej vráti na ďalšie konanie. Uviedol, že stanovenie dátumu vzniku invalidity nepochybne patrí k zásadným posudkovým záverom, a to s ohľadom na jeho význam pre posúdenie podmienok vzniku nároku na invalidný dôchodok a malo by byť objektívne a presvedčivo zdôvodnené. Vznik invalidity je východiskovým predpokladom pre vymedzenie rozhodného obdobia, v ktorom sa zisťuje, či žiadateľ o dávku získal potrebnú dobu poistenia a tiež pre dátum, od ktorého je priznávaný invalidný dôchodok. Invalidita ako posudkovo-medicínska kategória vzniká od okamihu, kedy možno považovať stav poistenca za dlhodobo nepriaznivý v dôsledku choroby. Konštantná judikatúra sa zhoduje v tom, že dátum vzniku invalidity je objektívne existujúcim stavom a nemožno ho stanoviť na základe náhodných skutočností, akými sú napr. dátumy lekárskeho vyšetrenia, ak je podľa zdravotných zmien a vyšetrenia možné spoľahlivo usúdiť, aspoň s vysokou pravdepodobnosťou v prípade postupného vzniku invalidity, ku ktorému dátumu invalidita skutočne vznikla. V tomto prípade by mal byť dátum vzniku invalidity určený s vysokou pravdepodobnosťou, čo je postup, ktorý mali správne orgány pri postupnom vzniku chorobných zmien použiť, čím sa odporkyňa neriadila. Ďalej navrhovateľ citoval zo znaleckého posudku č. 10/2016, vypracovaného Y. C. Č., T., zo dňa 11.04.2016 zdôrazniac, že „... Vzhľadom k tomu je možné predpokladať, že u posudzovaného, u ktorého je v roku 2013 dokumentované poškodenie krčnej oblasti, sa postihnutie vyvíjalo už dlhé roky... a podľa klinického nálezu by sa mohlo už jednať o IV. štádium ochorenia, ktoré je už posudzované postihnutím na úrovni 40 % (čo však nie je kompletne zdokumentované), a preto je možné predpokladať, že rozsah postihnutia, ktorý obmedzuje pracovnú schopnosť do miery invalidity na úrovni 70 % je prítomný minimálne 3 až 5 rokov.“ Z uvedených záverov znaleckého posudku je možné podľa názoru navrhovateľa s vysokou pravdepodobnosťou určiť, že tri roky pred dátumom 17.06.2013 (dátumom vyšetrenia, kedy bolo ochorenie diagnostikované), vzniklo postihnutie ťažkého stupňa, ktorého rozsah je podľa kapitoly XV, oddiel E, položky 7, písmeno c/ prílohy č. 4 k zákonu č. 461/2003 Z. z. zníženie schopnosti o 60 % až 80 %, a preto je možné určiť dátum vzniku invalidity na deň 17.06.2010. Za dôkazný prostriedok sa musí v tomto prípade považovať aj znalecký posudok Y. Č., T. zo dňa 11.04.2016, z ktorého vyplýva, že už minimálne tri roky pred vyšetrením mal dlhodobo nepriaznivý zdravotný stav, ktorý spôsobil pokles jeho schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť a ktorý je podľa poznatkov lekárskej vedy nezvratný. Nie je možné konštatovať, že navrhovateľ neunesol dôkazné bremeno, zvlášť keď aj znalec konštatoval, že v nálezoch z rokov 2001 a 2002 sú zaznamenané určité deformity chrčnice a už aj vtedy išlo o následky neskôr stanoveného ochorenia - Bechterovej choroby a podľa klinického nálezu by mohlo ísť o IV. štádium ochorenia, ktoré je už posudzované na úrovni 40 % poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť.

Odporkyňa vo vyjadrení k odvolaniu navrhla, aby odvolací súd potvrdil rozsudok krajského súdu z dôvodu jeho vecnej správnosti. Dôvody, ktoré uviedol navrhovateľ v odvolaní, nepovažovala za opodstatnené. Na posúdenie dlhodobo nepriaznivého zdravotného stavu a jeho následkov na schopnosť fyzickej osoby vykonávať zárobkovú činnosť sa vyžadujú odborné lekárske znalosti. Vo veciach sociálneho poistenia je dokazovanie zverené posudkovým lekárom, a to tak na účely správneho, ako aj súdneho konania. Navrhovateľ v odvolacom konaní neuviedol žiadne nové skutočnosti, ktoré by spochybňovali úplnosť, objektivitu a presvedčivosť posudkov posudkových lekárov sociálneho poistenia zadovážených v tomto konaní. Pochybnosti navrhovateľa o nesprávnom posúdení jeho zdravotného stavu sú nedôvodné a vyvolané jeho subjektívnym presvedčením, čo nezakladá dôvod na spochybnenie správnosti skutkových zistení a záverov prijatých v správnom konaní. Skutkové okolnosti týkajúce sa rozsahu zdravotného poškodenia navrhovateľa boli ozrejmené príslušnými posudkovými lekármi sociálneho poistenia, sú úplné, dostatočne podložené odbornými vyšetreniami a nálezmi, ako aj zdravotnou dokumentáciou, sú bez nejasností a vnútorných rozporov a vo svojich záveroch sa zhodujú. Nebol preto daný dôvod na ďalšie dokazovanie. Navrhovateľ v konaní nepreukázal, že by jeho zdravotný

stav bol zhoršený v rozsahu odôvodňujúcom vznik invalidity od skoršieho dátumu, preto mu nárok na invalidný dôchodok nevznikol.

Dňom 01.07.2016 nadobudol účinnosť zákon č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok (ďalej aj len „SSP“).

Podľa § 492 ods. 1 SSP, konania podľa tretej hlavy piatej časti Občianskeho súdneho poriadku začaté pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona sa dokončia podľa doterajších predpisov.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 OSP) preskúmal napadnutý rozsudok a konanie mu predchádzajúce bez nariadenia pojednávania v súlade s § 250ja ods. 2 OSP a dospel k záveru, že odvolaniu navrhovateľa nemožno vyhovieť.

Predmetom konania bolo preskúmanie zákonnosti napadnutého rozhodnutia odporkyne o zamietnutí žiadosti navrhovateľa o invalidný dôchodok a predovšetkým posúdenie správnosti určenia dátumu vzniku invalidity posudkovým lekárom.

Podmienkou vzniku nároku na invalidný dôchodok podľa § 70 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. je invalidita poistenca. Za invalidného poistenca sa v zmysle § 71 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. považuje poistenec, ktorý má pre dlhodobu nepriaznivý zdravotný stav pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť o viac ako 40 % v porovnaní so zdravou fyzickou osobou.

Dlhodobu nepriaznivý zdravotný stav je taký zdravotný stav, ktorý spôsobuje pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť a ktorý má podľa poznatkov lekárskej vedy trvať dlhšie ako jeden rok. Pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť sa posudzuje porovnaním telesnej schopnosti, duševnej schopnosti a zmyslovej schopnosti poistenca s dlhodobou nepriaznivým zdravotným stavom a telesnej schopnosti, duševnej schopnosti a zmyslovej schopnosti zdravej fyzickej osoby. Miera poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť je uvedená v prílohe č. 4, určuje sa v percentách podľa druhu zdravotného postihnutia, ktoré je rozhodujúcou príčinou dlhodobu nepriaznivého zdravotného stavu, a so zreteľom na závažnosť ostatných zdravotných postihnutí. Jednotlivé percentuálne miery poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť sa nesčítavajú. Mieru poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť určenú podľa odseku 6 možno zvýšiť najviac o 10 %, ak závažnosť ostatných zdravotných postihnutí ovplyvňuje pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť. Na určenie zvýšenia hodnoty sa vychádza z predchádzajúceho výkonu zárobkovej činnosti, dosiahnutého vzdelania, skúsenosti a schopnosti rekvalifikácie. Obdobne to platí, ak pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť je dôsledkom viacerých zdravotných postihnutí podmieňujúcich dlhodobu nepriaznivý zdravotný stav (§ 71 ods. 2, 3, 5 až 8 zákona č. 461/2003 Z. z.).

Z uvedeného vyplýva, že pre uznanie invalidity sa vyžaduje nielen dlhodobosť nepriaznivého zdravotného stavu, ale súčasne musí ísť o taký nepriaznivý zdravotný stav, ktorý dlhodobu, nielen prechodne podľa poznatkov lekárskej vedy, spôsobuje trvalý pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť v miere nad 40 %.

Podľa § 72 ods. 1 písm. d/ zákona č. 461/2003 Z. z., počet rokov dôchodkového poistenia na vznik nároku na invalidný dôchodok poistenca vo veku nad 28 rokov do 34 rokov je najmenej päť rokov.

Nebolo sporné, že navrhovateľ splnil prvú zákonnú podmienku pre vznik nároku na invalidný dôchodok, ktorou je invalidita poistenca, nakoľko posudkoví lekári sociálneho poistenia Sociálnej poisťovne, pobočky Košice v lekárskom posudku zo dňa 02.04.2014 ako aj ústredia v lekárskech posudkoch zo dňa 08.09.2014, 13.03.2015 a 27.04.2015 mu určili 71 % mieru poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť v porovnaní so zdravou fyzickou osobou. Dospeli k záveru, že rozhodujúcim zdravotným postihnutím navrhovateľa sú Choroby podporného a pohybového aparátu podľa kapitoly XV, oddiel E, položky 5, písmeno c/ prílohy č. 4 k zákonu č. 461/2003 Z. z.. Tomuto rozhodujúcemu zdravotnému postihnutiu zodpovedá rozpätie 60 až 70 % miery poklesu schopnosti vykonávať

zárobkovú činnosť, pričom navrhovateľovi bola určená miera poklesu 70 %. Za iné zdravotné postihnutia mu bola zvýšená percentuálna miera o 1 %, t. j. na 71 %.

Sporným je dátum vzniku invalidity, ktorý bol posudkovými lekármi stanovený na 18.07.2013, avšak navrhovateľ sa domáhal určenia skoršieho dátumu, t. j. od 17.06.2010. Je nepochybné, že poistenec má nárok na invalidný dôchodok, ak odo dňa vzniku invalidity, ktorý určí posudkový lekár v posudku, dosiahne požadovanú mieru poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť v porovnaní so zdravou fyzickou osobou. Pre rozhodnutie odporkyne vo veci dôchodkovej dávky je potrebné, aby bol určený presne deň vzniku invalidity, čo môže určiť na základe podkladov iba posudkový lekár odporkyne.

Najvyšší súd SR v rozsudku sp. zn. 9So/25/2010 zo dňa 27.10.2015 konštatoval, že „Určenie dátumu vzniku invalidity je rozhodujúcou okolnosťou pre následné posúdenie splnenia podmienky potrebnej doby dôchodkového poistenia pre vznik nároku na invalidný dôchodok. Vznik invalidity je potrebné určiť v súlade s § 71 ods. 3 a 4 zákona č. 461/2003 Z. z., pričom nie je rozhodujúce, kedy (ktorým dňom) poistenec o invalidný dôchodok požiadal. Rozhodujúce je, odkedy dlhodobý zdravotný stav podmieňuje invaliditu.“

Krajský súd za účelom stanovenia presného dátumu vzniku invalidity nariadil uznesením zo dňa 19.01.2016 znalecké dokazovanie znalcom Y. C. Č., T. z odboru Zdravotníctvo a farmácia, odvetvie Ortopédia, nakoľko rozhodujúce zdravotné postihnutie navrhovateľa je zaradené medzi Choroby podporného a pohybového aparátu. Y. C. Č., T. vypracoval znalecký posudok č. 10/2016 zo dňa 11.04.2016, v ktorom odpovedal na krajským súdom položenú otázku, kedy došlo k vzniku invalidity u navrhovateľa nasledovne: „Presné a objektívne odhadnutie vzniku fyzických obmedzení, ktoré sú už indikované na vznik plnej invalidity posudzovaného, nie je možné. Je možné len predpokladať, že minimálne tri až päť rokov je prítomné výrazné obmedzenie fyzických schopností, ktoré neumožňuje bežné pracovné zaradenie a spĺňa posudkové obmedzenie schopnosti pacienta o 70 %. Čiastočné obmedzenie bolo pravdepodobne prítomné už predtým, ktoré by spĺňalo obmedzenia na úrovni viac ako 40 %.“ Znalec tiež konštatoval, že „... Vzhľadom k tomu je možné predpokladať, že u posudzovaného, u ktorého je v roku 2013 dokumentované poškodenie krčnej oblasti, sa postihnutie vyvíjalo už dlhé roky... a podľa klinického nálezu by sa mohlo jednať už o IV. štádium ochorenia, ktoré je už posudzované postihnutím na úrovni 40 % (čo však nie je kompletne zdokumentované), a preto je možné predpokladať, že rozsah postihnutia, ktorý obmedzuje pracovnú schopnosť do miery invalidity na úrovni 70 %, je prítomný minimálne 3 až 5 rokov (je možné dať do súvislosti aj s údajom v záznamoch zo 17.06.2013, kde udáva ťažkosti v krčnej oblasti cca 3 roky, v druhom asi 6 - 7 rokov).“

Po vykonaní znaleckého dokazovania bol vypracovaný posudkovým lekárom sociálneho poistenia Sociálnej poisťovne, ústredie lekárske posudok zo dňa 30.05.2016, z ktorého vyplýva, že posudkový lekár opätovne určil navrhovateľovi 71 % mieru poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť s dátumom invalidity naďalej od 18.07.2013. Posudkový lekár v súvislosti so stanovením dátumu vzniku invalidity v rámci správnej úvahy konštatoval, že aj v znaleckom posudku č. 10/2016 zo dňa 11.04.2016 sa uvádza, že objektívne posúdiť zdravotný stav je možné iba na základe zdravotných záznamov a tie sú k dispozícii iba z obdobia rokov 2001 a 2002 a potom až z roku 2013. Medzi rokmi 2002 a 2013 nie sú k dispozícii žiadne zdravotné záznamy, preto je možné iba predpokladať priebeh ochorenia, ale nie je ho možné presne určiť. Odborné ambulantné lekárske nálezy z rokov 2001 a 2002 nedokumentujú také funkčné postihnutie u navrhovateľa, ktoré by mohli byť dôvodom invalidizácie. Až v objektívnych odborných lekárske nálezoch z roku 2013 je prvýkrát diagnostikovaná Bechterevova choroba v pokročilom štádiu ochorenia a je zahájená liečba a od tohto dátumu je možné určiť dátum vzniku invalidity, t. j. od 18.07.2013.

V zmysle § 112 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z., možno invalidný dôchodok priznať najviac tri roky spätne od uplatnenia nároku na tento dôchodok, t. j. od podania žiadosti.

„... Určenie dátumu vzniku invalidity podľa § 71 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. nezávisí od dátumu podania žiadosti o invalidný dôchodok. Invalidita a invalidný dôchodok sú dva rôzne pojmy, nemožno

preto vznik invalidity stotožňovať s nárokom na invalidný dôchodok a odvodzovať ho od dátumu podania žiadosti. K invalidite poistenca môže totiž dôjsť omnoho skôr, ako si poistenec uplatní nárok na invalidný dôchodok žiadosťou. Dátum vzniku invalidity je preto potrebné určiť odo dňa, ktorým bol preukázaný taký dlhodobý nepriaznivý zdravotný stav, ktorý spôsobuje pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť o viac ako 40 % v porovnaní so zdravou fyzickou osobou, teda odo dňa, ktorým sú splnené všetky podmienky uvedené v § 71 zákona č. 461/2003 Z. z.“ (rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 9So/70/2014 zo dňa 28.10.2015).

Po oboznámení sa s posudkovou dokumentáciou, odbornými nálezmi a znaleckým posudkom dospel odvolací súd k záveru, že dátum vzniku invalidity navrhovateľa bol určený na základe ním predložených lekárskeho nálezov z rokov 2001 a 2002 (ortopedický (zo dňa 06.02.2001, 23.04.2001 a 25.03.2002), endokrinologický (z februára 2001 a zo dňa 19.09.2002) a nefrologický (zo dňa 18.09.2002)), ktoré nepreukazujú skorší vznik invalidity. Ani znalec nebol schopný v dôsledku absencie lekárskeho správ z daného obdobia určiť skorší vznik invalidity, ktorú nie je možné ustáliť len na základe predpokladov a domnienok. V tejto súvislosti je tiež potrebné poznamenať, že ani zrušenie napadnutého rozhodnutia odporkyne by neprineslo iný právny záver, nakoľko ako konštatoval znalec, bez lekárskeho správ z daného obdobia to ani nie je možné. Posudkoví lekári presvedčivo zdôvodnili určenie dátumu vzniku invalidity na základe navrhovateľom predložených nálezov z odborných vyšetrení v súlade s § 71 ods. 4 zákona č. 461/2003 Z. z.. Práve navrhovateľ zaviniel nedostatok dôkaznej situácie tým, že nenavštívil od roku 2002 až do roku 2013 lekára, na základe čoho by mohol preukázať skorší vznik invalidity. Ak bol jeho zdravotný stav aj pred rokom 2013 taký závažný a odôvodňujúci invaliditu, je namieste položiť si otázku, prečo vyše 10 rokov nebol u lekára. Navrhovateľ nepreukázal ani v priebehu odvolacieho konania také skutočnosti, ktoré by odôvodňovali doplnenie dokazovania za účelom posúdenia týchto skutočností či odstránenia rozporov.

„Odvolací súd pripomína, že povinnosťou navrhovateľa je preukázať svoje tvrdenia a predložiť posudkovému lekárovi dôkazy na podporu svojich tvrdení.“ (rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 9So/83/2016 zo dňa 25.10.2017).

Odvolací súd dospel k záveru, že posudkoví lekári v posudkoch presvedčivo a logicky odôvodnili určenie dátumu vzniku invalidity. Navrhovateľ splnil prvú zákonnú podmienku pre vznik nároku na invalidný dôchodok (invaliditu), nespĺnil však druhú podmienku získania potrebnej doby 5 rokov dôchodkového poistenia, keďže získal len 2 roky a 136 dní dôchodkového poistenia. Treba dodať, že ani v prípade skoršieho vzniku invalidity o 5, resp. 3 roky, by navrhovateľ nespĺnil podmienku potrebnej doby dôchodkového poistenia na vznik nároku na invalidný dôchodok podľa § 72 ods. 1 písm. d/, resp. e/ zákona č. 461/2003 Z. z. v znení účinnom do 31.12.2009. Aj odvolací súd preto považoval napadnuté rozhodnutie odporkyne za zákonné a podľa § 219 ods. 1, 2 OSP rozsudok krajského súdu potvrdil ako vecne správny.

O trovách odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 224 ods. 1 OSP v spojení s § 250l ods. 2 a § 250k ods. 1 OSP tak, ako je uvedené vo výroku tohto rozsudku, lebo navrhovateľ nebol v tomto konaní úspešný.

Toto rozhodnutie bolo prijaté pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku n i e j e prípustný opravný prostriedok.